

Jeugdautoriteit
Schedeldoekshaven 131
2511 EJ Den Haag

Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

070 - 340 68 88
Jeugdautoriteit.nl

Aan: De wethouders jeugdregio Zuid-Limburg
Per e-mail

De interim-directeur-bestuurder Stichting Xonar
Per e-mail

I

Datum 8 juni 2023
Onderwerp Memo visie Jeugdautoriteit t.a.v. ontwikkeling en proces
herstelplan Stichting Xonar.

Geachte heer, mevrouw,

In navolging van ons tussentijds advies op het herstelplan van de Stichting Xonar van 1 maart jongstleden, delen wij hierbij onze visie vanuit het team casuïstiek Jeugdautoriteit dat betrokken is bij de totstandkoming en besluitvorming van het herstelplan Xonar en daaruit voortvloeiende acties.

De Jeugdautoriteit is betrokken geweest in de totstandkoming van de volgende documenten:

1. Het herstelplan Xonar "Continuïteit Verzekerd".
2. Alle addenda die als bijlage zijn toegevoegd aan het herstelplan Xonar.
3. Het document "Richtinggevende keuzes over herstelplan Xonar".
4. De documenten en werkprocessen rondom 'monitoring'.
5. Het -concept- raadsvoorstel herstelplan Xonar

Hiernaast, en soms overlappend, heeft de Jeugdautoriteit vanuit haar participatie in de werkgroep herstelplan Xonar, de participatie in ambtelijke en bestuurlijke overleggen(G16), de financiële monitoring van Xonar, gevraagd en ongevraagd adviezen-, uitleg- en richting gegeven in de totstandkoming van de documenten en acties die hieruit voortvloeien.

Uiteindelijk onderschrijft de Jeugdautoriteit de koers voor het uitvoeren van het herstelplan.

Enkele Risico's

De Jeugdautoriteit ziet, zoals al eerder beschreven, ook risico's in de uitvoering van het herstelplan Xonar. Navolgend enkele risico's en maatregelen uitgelicht.

Monitoring

Waar de Jeugdautoriteit eerder adviseerde om een brede monitoring toe te passen op -naast de financiële ratio's- te formuleren prestatie indicatoren onder andere afgeleid van risicofactoren, zien we dat zowel inhoudelijk als procesmatig de goede acties ingezet zijn.

We pleiten er wel voor om -zeker in aanvang - de monitoring plaats te laten vinden onder regie van de onafhankelijk regievoerder.

Financiële steun

Waar op dit moment de gevraagde bijdrage vanuit Xonar reëel is, zal de besteding van de bijdrage gemonitord worden in het monitoringsoverleg. Hiermee wordt bewaakt dat gelden in overeenstemming met de gemaakte afspraken besteed worden, of er extra inkomsten zijn en welk saldo eventueel resteert.

Governance & Bedrijfsvoering

Ook het optimaliseren van de bedrijfsvoering is een punt van aandacht. Waar op interne processen en op governance inmiddels maatregelen genomen worden, ligt er voor de kwaliteit en continuïteit een tweeledig risico.

1^e profiel en werving van de bestuurder (RvB) van Xonar.

De Jeugdautoriteit adviseert om een functionaris te werven die de capaciteiten heeft om uitvoering te geven aan het herstelplan en daarnaast de competenties heeft om een duurzaam partnership aan te gaan met stakeholders als gemeenten en collega zorgaanbieders. Hiernaast begrijpen we -mede vanuit historisch perspectief- de wens van de jeugdregio om hierin een stem te hebben. Vanuit de intentie tot duurzaam herstel en partnership in de transformatieopgave, adviseren we Xonar de jeugdregio een adviserende stem te geven in het opstellen van het profiel en in de sollicitatieprocedure.

2^e Het financieel management van de organisatie.

Bij een ingrijpende veranderoperatie die zowel binnen Xonar haar beslag moet krijgen als met haar verschillende stakeholders, waaronder de contracterende partijen, adviseert de Jeugdautoriteit om het financieel/informatie management (tijdelijk) te versterken. Dit zowel om de financiële sturing en beheersing van de uitvoering van het herstelplan te bewaken en te optimaliseren, als om de kwaliteit van de informatie ten behoeve van de monitoring te kunnen inrichten, uitvoeren en indien nodig te optimaliseren.

Zorgportfolio

Waar na de evaluatie van het portfolio keuzes zijn gemaakt om zorgproducten af te stoten, biedt het addendum zorgcontinuïteit onzes inziens voldoende houvast om de komende maanden in samenwerking met de jeugdregio verder te werken aan het borgen van de continuïteit van jeugdhulp.

Fusie

Xonar zal na ondersteuning vanuit de jeugdregio en conform het herstelplan na het afstoten van verlieslatende producten een kleinere organisatie zijn met minder producten en daarmee meer kwetsbaar. Dit vraagt intern om de nodige maatregelen, waar binnen het herstelplan in voorzien wordt. Waar Xonar aangeeft deze kwetsbaarheid te willen mitigeren door het aangaan van een fusie, wordt deze optie thans onderzocht. De Jeugdautoriteit heeft Xonar verzocht te kunnen beoordelen of op basis van de breedte- en diepte in het uit te voeren zorgvuldigheidsonderzoek (due diligence) of risico's op discontinuïteit van jeugdhulp te voorzien zijn op basis van de gestelde vragen en de uitkomsten van het onderzoek.

Snelheid

De Jeugdautoriteit heeft al eerder aangegeven dat met de vaststelling van een trede of het vaststellen van acties als zodanig de -financiële- situatie van Xonar niet direct verbetert. Er is zoals gebruikelijk in deze situatie hooguit sprake van stabilisatie van een negatieve exploitatie. Dit is echter nu niet het geval. Xonar kent momenteel leegstand in de leefhuizen waarmee tezamen met de verlieslatende productie van Jens er sprake is van grotere verliezen dan gepland in 2023. Met het implementeren en operationaliseren van het herstelplan dient hierin een omkering bereikt te worden naar een positieve exploitatie. Voor alle partijen is het wenselijk dat de omslag naar een positieve exploitatie zo snel mogelijk bereikt wordt. Hiermee zeggen we dat besluitvorming inzake het inwerking treden van het herstelplan en de daarbij gevraagde financiële ondersteuning bespoedigd dient te worden ten einde het tij te kunnen keren en vergroting van de problematiek te voorkomen.

Ten slotte

We willen opmerken dat bovenstaande punten niet uitputtend zijn, ze komen in meerdere documenten voor en hebben wat ons betreft hoge prioriteit, zonder onderscheid in korte of lange termijn.

Wim Oosterboer,
Senior-adviseur Casuïstiek.